

Джордж Райт

Найкращий подарунок

- Іграшку! - вимагав Джейк. - Хоо-чуу іг-раш-ку!

- Ти отримаєш свою іграшку на Різдво, - відповів я, тягнучи його за руку геть від супермаркету через величезний, але при цьому вщент заставлений машинами паркінг. Як зазвичай, у передсвятковий день за покупками кинулося, здається, все місто, тож мені ледь вдалося відшукати вільне місце лише в найвіддаленішому кутку паркінгу. На додачу до всього з неба рясно сипав сніг, тож я навіть не міг роздивитися нашу машину крізь його заволоку. Не вистачало ще застрягти у заметах дорогою додому. Хайвей, звісно, розчищать, а ось до вузьких кривих вуличок нашого району черга може й не дійти...

- Не хочуууу! - канючив Джейк, повисаючи на моїй руці, немов якір. - Ви постійно даруєте мені всяку хренотінь! Хочу те, що виберу са-ам!

- Де ти набрався таких слів - «хренотінь»? - буркнув я. - У школі?

- Чув, як ти говорив мамі, коли ви сварилися!

Уффф. От там де не треба, він усе чує. Коли звертаються не до нього. А коли до нього, стає глухим до слів, наче з ним говорять китайською. Ми з Джулією ніколи не забивали йому баки казочкою про Санта-Клауса, вирішивши, що чесність - найкраща політика, і взагалі, нехай хлопець від самого початку розуміє, в який світ потрапив, і не має ілюзій. Було б важко пояснити йому, чому добрий Санта не виконує його найзаповітніших бажань, а обходиться дешевими подачками, і який узагалі сенс цілий рік поводитися добре, якщо це ні хріна не винагороджується.

Я б, до речі, не заперечував, якби хто-небудь пояснив це мені самому.

- Ти зрозумій, - сказав я (далеко не вперше), намагаючись звучати терпляче й переконливо, - у нас із мамою немає грошей, щоб купувати все, що тобі хочеться. Нам треба виплачувати кредит за будинок, мені минулого місяця довелося лагодити машину, а твоїй мамі потрібно поставити коронку на зуб. Знаєш, скільки це коштує? - Ні, звісно, куди йому. Дитинство закінчується, коли найстрашнішим у поході до дантиста стає не сама процедура, а рахунок за неї... - Більше, ніж усі іграшки, які ти отримав за все своє життя! Набагато, набагато більше!

- Ага, а на безглузді лахи в тебе є гроші!

Так, авжеж. Він вважає, що його вимоги цілком логічні. Адже він не сприймає новий одяг як подарунок. Він вважає, що героїчно перетерпів каторгу примірювання і тепер заслуговує на винагороду. А його з нудної секції дитячого одягу замість жаданого відділу іграшок потягли назад на вулицю.

- Краще б ти був дівчинкою, - зітхнув я, хоча насправді так не думав. - Вони принаймні вміють радіти обновам.

- Це тому, що всі дівчиська - дурепи! - категорично відрізав він. - А одягу в мене й так повнісінько!

- Ти з нього вже виріс.

- Нічого я не виріс! Хо-чу іг-раш-ку!

Я вирішив припинити марну суперечку і, користуючись правом сильного, мовчки потягнув Джейка, що упирався, за собою. Але він не збирався здаватися так просто:

- А якщо ти не купиш мені іграшку, я кричатиму, що ти не мій тато, а пі-да-філ! Який мене ви-кра-дає! І тебе заберуть у поліцію!

Бісова сучасна школа. Їх тепер із першого класу вчать бачити в кожному дорослому педофіла і кликати поліцію з будь-якого приводу. За часів мого дитинства батьки лякали поліціантами неслухняних дітей, а тепер усе навпаки...

- Якщо мене заберуть у поліцію, то тебе віддадуть у чужу сім'ю, - я вкотре спробував звернутися до його логіки - і знову, звісно ж, безуспішно.

- Ааа!!! - заверещав Джейк на такій частоті, що у найближчих машинах, здавалося, повинно було б потріскатися скло. - Допоможіть! Ви-кра-дають!

Якийсь високий хлопець у дутій куртці, що завантажував повний візок покупок у багажник свого позашляховика, обернувся у наш бік:

- Хлопчику, у тебе все гаразд?

- Усе нормально, сер, - натягнув я усмішку на обличчя. - Мій син просто вередує, бо хоче іграшку.

Хлопець просвердлив мене підозрілим поглядом, але, очевидно, дійшов висновку, що задоволений маніяк, який тягне здобич у своє лігво, не може мати такий нещасний засмиканий вигляд.

- А, ну це річ зрозуміла, - сказав він. - Різдво ж.

- Так, так, - буркнув я, тягнучи Джейка геть. - Щасливого Різдва.

Але хлопець ще не вичерпав свій запас соціальної активності.

- Там, до речі, новий магазин іграшок відкрився - не бачили? - він махнув рукою в рукавичці приблизно в той бік, де я залишив машину. - У них там якась акція.

Клятий добрий самаритянин. Знаємо ми ці акції - «50% за все, на що ми тільки вчора підняли ціни вдвічі!»

Джейк, однак, припинив чинити опір, і я подумав, що, можливо, даремно подумав про хлопця погано. Може, він якраз зметикував, як найкраще впоратися з неслухняною дитиною - удати, що ми й справді прямуємо за іграшкою. Ну а коли ми дійдемо до машини й жодного магазину там не виявиться - я, до речі, ніколи не бачив у нашому місті окремих магазинів іграшок, тільки секції в супермаркетах - то винен у всьому виявиться не поганий тато, а незнайомий дядько.

Так, мабуть, він дуже вміло мені допоміг. Напевно, у самого теж росте ось таке «щастя»...

Власне, це ж Джулія хотіла дитину. А я... ні, я не те щоб був активно проти. Але моя позиція була - чорт забирай, чому б не спробувати? В інших же виходить... Скільки разів я потім згадував це «чому б», з мазохістським торжеством відповідаючи собі - ось тому! І тому! І тому!

Втім я не хочу сказати, що погано було все і завжди. Що я зовсім не любив Джейка або тим паче бажав йому зла. Але - це приблизно як мати автомобіль, який постійно ламається. З одного боку начебто й краще, ніж ходити пішки, особливо коли вже звук їздити. А з іншого - скільки ж із ним клопоту!

Дитячий психолог говорив нам із Джулією, що постійні забаганки Джейка - «це цілком природно». «Дитина, у якої обоє батьків працюють повний день, вважає, що вони приділяють їй недостатньо уваги, і намагається в такий спосіб привернути її.» І, звісно ж, «вам слід проводити з ним більше часу» (а де ми його візьмемо, питання? І хто тоді оплачуватиме рахунки, зокрема й від того ж психолога?) і «частіше говорити, як ви його любите». Говорити, так. Йому від нас потрібні не слова, а ігрова приставка, і щоб була не гірша, ніж у Тіммі. Або електрична машина, в якій можна їздити, як у Боббі. А скільки заробляють батьки Тіммі й Боббі, йому байдуже...

Занурений у ці думки, я дійшов із Джейком до машини й уже клацнув кнопкою на брелоку та відкрив рота, щоб сказати: «Бачиш, ніякої крамниці тут немає, тож поїхали додому, мама приготувала святкову вечерю», - але тут Джейк раптом радісно застрибав, указуючи вільною від моєї хватки рукою: «Он там, он там!»

Я подивився в той бік - і, на свій подив, побачив у сутінках, що вже згущалися, крізь сніг, що продовжував сипати, різноколірні літери, які світилися, - «ЧАРІВНІ ІГРАШКИ». Невеликий

магазинчик розташовувався на самому краю плази¹. Раніше я ніколи його тут не бачив - здається, на цьому місці був салон стільникового зв'язку. Ну так, той хлопець так і сказав, що магазин відкрився нещодавно... Перед входом стояв стенд, і закріплені по його периметру ліхтарики підсвічували великий напис: «Акція! Найкращий подарунок для кожного клієнта!»

Можливо, мені слід було виявити твердість і все-таки посадити Джейка в машину. Але, не бажаючи вислуховувати істерику впродовж усього зворотного шляху, я зітхнув і попрямував до дверей. Зрештою, щойно відкриті магазини й справді часто влаштовують великі знижки, щоб швидше заохотити покупців. Хто знає - раптом у них і справді знайдеться щось недороге, що при цьому задовольнить цього маленького монстра, а подарунок, який ми з Джулією вже приготували йому на Різдво, перенесемо на його березневий день народження...

Ми увійшли. Тренькнув дзвіночок. Я побіжно окинув поглядом крамничку, що мала вигляд банальної комісійки², де полиці завалені різним мотлохом без жодного порядку й системи - тільки тут, зрозуміло, мотлох був не «різний», а іграшковий. Ляльки у вицвілих сукнях, ведмеді з запорошеним кучерявим хутром, якийсь недолугий клоун із намальованою посмішкою до вух, радше шаленою, ніж веселою, різнокаліберні м'ячі, плюшевий слон із похмуро обвислим хоботом, що сидить у кузові самоскида, яким міг би гратися ще мій батько... «Чарівні іграшки» і «найкращі подарунки», еге ж. Як завжди - що помпезніша назва, то убогіший зміст. Навіть світло у приміщенні було надто тьмяним, немов господар економив на електриці. Ну, сказав я собі принаймні дорогого тут точно нічого бути не може. Але й Джейку тут навряд щось сподобається. Я в його віці ще міг би захопитися якоюсь *справді* старою іграшкою, якимось заводним паротягом з 1950-х, - але сучасні діти твердо переконані рекламою й однолітками, що все, що застаріло бодай на півроку, - цілковита фігня. Ну що ж - він хотів вибрати сам, ото нехай тепер і вибирає. І не сперечається наступного разу, що батьки знають краще, що йому подарувати.

У приміщенні нікого, крім нас, не було (що виглядало доволі дивно, зважаючи на передсвятковий ажіотаж у магазинах по сусідству), і в мене вже промайнула думка, а чи працює взагалі цей магазинчик - освітлення більше нагадувало чергове. Хоча, звісно, якщо він зачинений, то чому двері не замкнені? Але тут у дальньому кінці за порожнім прилавком відчинилися двері, і звідти вийшов високий немолодий чоловік у старомодному костюмі-трійці, із сивими бакенбардами та залишками кучерявого волосся, що пишно стовбурчило над його вухами навколо жовтуватої лисини. Щось мені в ньому одразу не сподобалося, можливо, ця нездорова жовтизна його шкіри, хоча, можливо, виною тому було освітлення. Не зупиняючись біля прилавка, він підійшов до нас.

- Добрий вечір, - сказав він і подивився мені у вічі. Очі його мені теж не сподобалися - вони були різного кольору. Ліве - каре, майже чорне, а праве - блідо-блакитне, майже безбарвне.

Я читав, що так буває, але ніколи раніше такого не бачив.

- Шукаєте найкращий подарунок для себе? - запитав він.

- У вас тут усе мотлох і відстій, - безапеляційно заявив Джейк.

- Ну, - усміхнувся продавець, - у нас є товари на будь-який смак. Деяким дорослим, наприклад, хочеться згадати своє дитинство... - він ніби відповідав на репліку Джейка, але продовжував при цьому дивитися на мене. На останніх словах його погляд ковзнув праворуч. Я мимоволі теж покосився туди - і здригнувся.

На полиці прямо на рівні мого обличчя сидів плюшевий ведмідь. Коли ми увійшли, я лише неуважно ковзнув по ньому поглядом, як і по всьому іншому мотлоху, але тепер придивився і - це був Блюбері!

¹ Торгівельна площа, зазвичай являє собою велику автостоянку, що оточена магазинами.

² В оригіналі *trift store*

Blueberry. Саме так, з одним г. Ведмідь із синім хутром, подарований мені на четвертий день народження. Його ім'я було похідним не від ягоди³, а від blue bear - тоді я ще не знав, як це правильно пишеться, а потім принципово не став виправляти. Він був моїм найкращим другом до кінця початкової школи... і навіть деякий час після. Потім... ні, мої батьки його не викинули. Він подався на горище разом з іншими моїми дитячими речами, які моя мати чомусь вирішила зберігати. Коли я назавжди покинув рідну домівку, він усе ще залишався там - я навіть бачив його незадовго перед від'їздом, коли щось шукав на горищі. Я не знав, кому належав цей будинок тепер - цілком імовірно, що нові господарі викинули весь старий мотлох, а можливо, знесли вже й сам будинок. Але як, чорт забирай, Блюбері міг потрапити сюди з горища старого фермерського будинку більш ніж за тисячу миль звідси?!

Тут же, втім, я назвав себе ідіотом. Таких ведмедів випустили свого часу багато тисяч, з чого я вирішив, що це саме мій? Але я пам'ятав, як одного разу після падіння на підлогу в нього відламалося око. У нього були коричневі скляні очі з чорними зіницями. Зламалася та петелька, на якій око трималося. Приклеїти її не виходило, тому моя мама пришила замість ока гудзик - а щоб Блюбері не мав вигляд інваліда, зробила те ж саме і з іншим оком. Мене така операція анітрохи не збентежила - я не сумнівався, що Блюбері «бачить» новими очима аж ніяк не гірше, ніж колишніми. І ось ведмідь на полиці магазину «Чарівних іграшок» дивився на мене тими самими гудзиками. Я їх добре пам'ятав. Чорні, з чотирма дірками у кожному.

Ба більше - на якусь мить мені здалося, що він і *насправді* дивиться на мене. Я не знаю, як це пояснити. Я не побачив живих очей на плюшевій морді, гудзики залишалися гудзиками, але в них з'явився... вираз. Вираз сумного докору - як же ти міг мене забути?

Я ніколи не вважав себе сентиментальним - навіть Джулія у хвилини наших сварок називала мене бездушним сухарем - але тут раптом відчув, як на очі навертаються сльози. Однак варто було мені кліпнути, змахуючи їх, і мара зникла. Ні, звісно ж, це була лише гра уяви. За такого освітлення взагалі що тільки не примариться. І з тисяч і тисяч таких ведмедів, звісно ж, не тільки в мого одного рано чи пізно відламувалися очі, і турботливі матусі пришивали на їхнє місце гудзики - які теж випускаються навіть не тисячами, а мільйонами.

Я знову перевів погляд на продавця.

- Ні, - сказав я, - це не те що нас цікавить.

- Тоді, - продавець змовницьки підморгнув своїм світлим оком, - як щодо магії?

- Магії? - із сумнівом перепитав Джейк.

- Це ж чарівні іграшки. Ідіть за мною, - він попрямував до дверей, з яких вийшов.

Приміщення за ними виявилось ще меншим (але при цьому яскравіше освітленим світильниками на стінах) і нагадувало комірку якогось цирку чи театру, заставлену всіляким реквізитом. Уздовж правої стіни висіли різноманітні костюми, деякі з яких явно призначалися для клоунів і акробатів, або для персонажів старовинних водевілів, але були й інші - наприклад, сучасна офіцерська форма з орденськими планками, футболка з логотипом рок-групи, про яку я ніколи не чув, і навіть вбрання м'ясника зі шкіряним фартухом, вельми натуралістично забризканим кров'ю (я вже хотів зауважити, що вона *занадто* натуралістична, щоб показувати таке дітям, але згадав, у що був одягнений Тіммі - чи це був Боббі? - на минулий Хеловін, і промовчав). Усі костюми, втім, були явно дорослих розмірів. Над ними на стіні були розвішані маски людей, звірів і якихось невідомих чудовиськ, причому найстрашнішими були не останні, а якраз-таки людські. Під стелею, впираючись у неї, висіли наповнені, вочевидь, гелієм кулі з клоунськими фізіономіями, теж, як на мене, доволі відразливими, - а між ними звисала на ланцюгу порожня клітка, яка формою нагадувала пташину, але була надто великою для відомих мені птахів, що цілком зуміли б протиснутися між прутами. На підлозі плюшевий тигр у натуральну величину вишкіряв пластикові зуби (я дуже сподівався, що Джейк не вимагатиме

³ blueberry - лохина або чорниця

таку іграшку, бо вона просто не влізе в машину, навіть якщо її віддадуть задарма - але Джейк залишився до тигра байдужим). У лівому дальньому кутку стояла вузька шафа з розмальованими дверцятами, в які зазвичай ілюзіоністи зачиняють асистенток, перш ніж пронизати їх рапірами, у лівому ближньому - трельяж із туалетним столиком, заставленим баночками, вочевидь, із гримом, а посередині між шафою і трельяжем стояв біля стіни розписаний столик, на якому лежали капелюх-циліндр, білі рукавички й «чарівна паличка», а також колода карт, різнокольорові хустинки, напіврозкрите віяло, скляні кульки, якісь зчеплені між собою металеві кільця і ще щось у тому ж дусі. На підлозі біля столика стояла велика скриня, накрита чорним плащем фокусника. І плащ, і циліндр за розміром цілком підходили дитині - хоча, мабуть, усе ж таки старшій за Джейка.

- Тут усе теж мотлох, - не спокусився він.

- Справді? А приміряй-но цей капелюх і подивися у дзеркало. Як на мене, він тобі дуже личитиме.

Джейк знизав плечима і напнув циліндр, який і справді виявився йому завеликим, опустившись майже до перенісся. Проте він повернувся до трельяжа, і продавець, який опинився за його спиною, теж втупився на його відображення. Я дивився на продавця і не знаю, що він там побачив, але мені знову не сподобалося, як примружилися його різні очі.

- А тепер скажи «абракадабра»⁴, - запропонував він.

- Абракадабра, - покірно повторив Джейк із виглядом «ну що за дурниці?» - і тут же скрикнув, поспіхом зриваючи капелюх з голови. На голові у нього сидів висловухий білий кролик. Джейк, який бачив це в дзеркалі, анітрохи не розчулився таким видовищем, а поспіхом скинув кролика долонею. Той м'яко зістрибнув на підлогу і неквапливо побіг повз тигра - який раптом різко смикнув головою і клацнув зубами, намагаючись його схопити. Але кролик несподівано виявився спритнішим і сховався під костюмами, які висіли. Це ж треба, подумав я, дивлячись на тигра, який знову застиг нерухомо, я навіть не почув шуму мотора. Вміли ж робити декорації за часів, коли не було комп'ютерних спецефектів. Втім, у театрах їх немає і тепер...

- Не любиш кроликів? - запитав продавець.

- Вони весь час тільки їдять і какають, - неприязно відповів Джейк. - Сподіваюся, він не напаскудив мені на голову.

- Ні, він не встиг, - серйозно відповів різноокий. - Ну а взагалі тварин любиш?

- Їсти люблю, а так не дуже, - задоволено вишкірився Джейк. Я знав, що він не сам придумав цей жарт, але він цілком відповідав його натурі. Свого часу я вже мав неприємну розмову із сусідкою, яка бачила, як він кидає каміння у кішок, а потім з його вчителькою, яка під час екскурсії на природу застала його за розоренням пташиного гнізда. Джулію дуже напружували такі нахили сина, а я втішався тим, що принаймні він не мучить нас проханнями завести йому цуценя чи кошеня. Насправді в дитинстві багато хто мучить тварин і вони зовсім не обов'язково виростають маніяками. Хто хлопчиськом ніколи не надував жаб і не палив лінзою жуків, нехай перший кине в мене камінь.

Все ж таки, наразі мій батьківський обов'язок вимагав засудити зовсім не Джейка.

- Вам не слід було показувати фокуси з тваринами, не попередивши мене, - суворо сказав я продавцю. - А якби в дитини була алергія?

- Але в неї немає алергії, - заперечив той.

- Звідки ви могли це знати?

- Я побачив це в чарівному дзеркалі. Це та багато іншого.

- Гаразд, якщо це все, що ви можете нам запропонувати...

⁴ В англійській - «чарівне слово», що вимовляють фокусники. За старих часів вважалося дійсно таким, що має магічну силу. Значення «нісенітниця» уже вторинне.

- Ні-ні-ні-ні! Прошу вибачити мені за невдалий жарт і дати можливість це виправити. Сподіваюся, на скрині в нього алергії немає?

- Що ви таке верзете?

Він широким жестом зірвав плащ, що лежав на скрині - він виявився, як я й очікував, із червоною підкладкою - і відчинив її.

- Джейку! Хочеш по-справжньому налякати свого тата?

- Хочу! - одразу ж радісно погодився він, забувши про свій скепсис щодо «всього цього мотлоху».

- Гей, послушайте!... - почав я, але продавець із широкою посмішкою зробив запрошувальний жест:

- Можете обстежити скриню і переконатися, що тут немає нічого шкідливого для дитини.

Я зазирнув у скриню, помацав дерев'яні стінки й днище, постукав по них. Скриня як скриня, порожня. Хоча, якщо просидіти в ній досить довго, то можна задихнутися. Але жодного замка на кришці не було, і відкинути її було неважко і дитині, не кажучи про те, що поруч був я.

- Гаразд, Джейку, - неохоче погодився я, - нехай цей дядько покаже свій фокус. і ми йдемо. Все одно тут немає іграшок, які тобі подобаються.

Хлопчик заліз у скриню. Різноокий опустив кришку і знову накрив її плащем, а потім простягнув мені чарівну паличку:

- Скажіть «абракадабра».

Я лише презирливо пирснув, не бажаючи брати участь у цьому балагані.

- Гаразд, - зітхнув продавець, - тоді я сам. Абракадабра!

Він змахнув паличкою, зняв плащ і відкинув кришку. Скриня була порожня.

Я сунув руку всередину, вважаючи, що намацаю якісь дзеркала. Але, як і вперше, не виявив жодних перешкод або пристосувань, здатних приховати восьмирічну дитину. Я зрушив скриню вбік - вона не була важкою - розраховуючи виявити під нею потайний люк, але побачив тільки лінолеум без єдиного розрізу. - Гаразд, здаюся, - буркнув я. - Куди ви його поділи?

- Гадаю, сер, - безтурботно відповів різноокий, - про це ви вже можете не хвилюватися.

- Тобто як не хвилюватися? - я розумів, що виглядаю нерозумно, адже це лише безглуздий фокус, а не реальне викрадення, але мені справді стало моторошно. - Джейку! Де ти ховаєшся?

Спершу відповіддю мені було мовчання, а потім за моєю спиною пролунав утробний звук, занадто низький для дитини. Я обернувся і побачив, як тигр широко позіхає, виваливши довгий рожевий язик між білих іклів. Чорт, який же він усе-таки реалістичний - хоча я прекрасно бачив його плюшеву шкіру, всього-на-всього розфарбовану під шерсть тигра.

- Гаразд, - втратив терпіння я, - виставу закінчено, повертайте дитину, і ми пішли.

- Ви впевнені, що справді цього хочете, містере... - він запнувся, немов лише в останній момент згадав, що не знає мого прізвища, - сер?

- Я сказав - досить! Повертайте хлопчика зараз же! - я зробив крок до нього з таким виглядом, немов збирався схопити за грудки. Тигр за моєю спиною застережливо гаркнув. Я вперше усвідомив, що це може бути й не машина. Що там, під плюшевою оболонкою, може ховатися людина, і можливо - озброєна. Спільник цього типа. Викрадати дітей просто посеред міста, заманюючи їх у магазин іграшок - витівка, яка тільки на перший погляд виглядає ідіотською. Нейтралізувати батьків, які зайшли з дитиною, у цій задній кімнаті зовсім нескладно, на вулиці ніхто нічого не почує...

Я відскочив до трельяжа, щоб тримати в полі зору цих двох - різноокого і тигра, а разом і вішалку з костюмами, де теж міг хтось ховатися (кривавий фартух!) і вихопив - ні, не пістолет, якого в мене не було, а телефон.

- Повертайте дитину негайно, або я дзвоню в поліцію!

- Гаразд, гаразд, якщо ви наполягаєте, - буркотливо погодився різноокий. - Джейку, виходь!

Реакції й цього разу не було.

- Джейку, твій тато справді злякався, тепер уже можна! - знову вигукнув продавець, а коли й це не допомогло, зі змовницьким виглядом приклав палець до губ і навшпиньки пішов до шафи в кутку. Завмер на мить біля дверей із таким виглядом, немов сам був хлопчиськом-пустуном, готовим розіграти свою найкращу витівку, а потім демонстративним жестом різко відчинив двері.

Із шафи вистрибнув білий кролик і почав по-котячому вмиватися лапкою. Більше всередині нікого не було.

Фізіономія різноокого вперше стала розгубленою.

- Ось це вже справді дивно, - пробурмотів він. - Куди ж він міг...

- Дев'ять-один-один, - зловісно оголосив я і почав натискати цифри, запізно подумавши, що якщо тут і справді орудує банда викрадачів, то вони могли обшити приміщення металевими листами, щоб екранувати сигнал. Але ні, мережа ловилася.

- Ну звісно! - продавець ляснув себе долонею по лобі. - Як я міг забути! *Абракадабра!*

- Тату! - тут же пролунав голос Джейка, а потім відчинилися двері в дальній стіні, між шафою й костюмами, і на порозі стояв мій син, щасливий до нестями. - Іди скоріше сюди!

Я скинув дзвінок і підбіг до нього, знову запізно подумавши, що це все ще може бути пасткою і за дверима на мене можуть чекати інші члени банди. Радість Джейка була щирою, але чи важко обдурити восьмирічну дитину?

Але за дверима була лише ще одна кімната магазину, більша за попередні і нарешті яскраво освітлена. А всередині... о, неважко було зрозуміти, що зробило Джейка таким щасливим! Там було справжнє царство іграшкової техніки - якраз тієї, яку він завжди любив - і до того ж нарешті сучасної. Зі стелі звисали моделі літаків і космічних кораблів (і навіть баражував у повітрі, миготючи вогнями, дрон-квадрокоптер), підлогу кімнати огинала двома кільцями залізниця, якою їздили в протилежних напрямках два поїзди - пасажирський та товарний, а на полицях стояли машинки всіх видів та розмірів, від зовсім простеньких для трирічних малюків до деталізованих колекційних моделей, легкові, вантажні, поліційні, пожежні, швидкі, поштові, шкільні автобуси і таке інше. (я помітив навіть катафалк із труною всередині, що для дітей було, напевно, все ж занадто). Але Джейка цікавив не катафалк, він уже вибрав свою мрію - радіокерований болід «Формули-1» у масштабі 1:8. реалістичний до останнього напису на корпусі. Я подумки застогнав, уявивши, скільки це коштує, і тут же в моїй кишені вимогливо завібурав телефон.

Я мазнув пальцем по іконці, розуміючи, хто це.

- Ви телефонували 9-1-1?

- Так, вибачте, усе вже гаразд. Зі мною просто пожартували.

- Ви не повинні жартувати, коли телефонуйте в екстрену службу!

- Я не жартував! Я думав, що мого сина насправді викрали!

- Вашого сина викрали?

Оххх. Навмисно, чи що, в усі ці служби відбирають таких дуреп?

- Ні. Мене просто розіграли. Нікого не викрали, все гаразд, ніхто не постраждав.

Так, подумав я, знову прибираючи телефон і згадуючи свої емоції лише кілька хвилин тому. Ніхто не постраждав, нікого не викрали, і це найголовніше. А гроші... зрештою, Різдво тільки раз на рік. А наступного мені, можливо, все-таки дадуть підвищення.

- Скільки з мене? - запитав я продавця, який увійшов слідом, демонструючи йому коробку з болідом. Цінника на ній не було, як, утім, і на всіх інших товарах у цьому магазині.

- Не варто турбуватися, сер. Ви ж бачили плакат перед входом? Акція - найкращий подарунок кожному клієнту. За подарунки грошей не беруть.

- Але... розгубився я, - це ж не ручка з логотипом. Ця машинка напевно коштує... не так уже й мало.

- Насправді ви вже заплатили, - сказав він ніби про себе.

Моє розчулення цією просто-таки класичною різдвяною історією миттю випарувалося, знову поступившись місцем підозрілості.

- Заплатив? Це як? Ви що ж - зняли гроші з моєї картки без мого відома? - я, звісно, нікуди її не вставляв, але вона ж безконтактна. Раптом якось можна? Теоретично, без моєї згоди жоден платіж проходити все одно не повинен, але хіба мало розвелось усіляких хакерів...

- Ні-ні, сер. Не турбуйтеся. З вашими грошима все гаразд.

- А! - збагнув я. - Ви хочете, щоб я залишив вам позитивний відгук на «гуглі»? - ну так, звісно, новому магазину потрібна розкрутка, і заради цього він готовий навіть і на такі витрати.

- Якщо вважатимете за потрібне, сер.

- Звичайно, обов'язково напишу. Дуже вам дякую. Ви навіть не уявляєте, як ви мене врятували.

- Думаю, що уявляю, - усміхнувся він, і його очі злилися в щілинки.

- Джейку, що треба сказати цьому доброму джентльменові?

- Дуже дякую, сер! І тобі дякую, татку! - він обернувся до мене, який все ще тримав коробку з машиною, і обійняв так міцно, як не обіймав, здається, ніколи. - Я так тебе люблю!

- Ну, ну... - я навіть зняковів від таких ніжностей і постарався переконати себе, що він дійсно любить мене, а не мій (а точніше - навіть і не мій) подарунок.

Ми побажали продавцю щасливого Різдва і вийшли назад на вулицю. Снігопад, нарешті, скінчився, і на той час, як ми звернули з хайвею, дороги розчистили і в нашому кварталі, тож до будинку ми дісталися без пригод. Джулія, втомлена після метушні на кухні, побачила сяюче обличчя Джейка і сама підбадьорилася і немов помолодшала. Святкова вечір в неї, до речі, вийшла відмінною. Загалом, це було найщасливіше наше Різдво за весь час утрюх.

Наступного ранку я зайшов в інтернет, бажаючи залишити найпозитивніший відгук магазину «Чарівні іграшки», але не знайшов його на карті «гугла». На його місці, як і раніше, значився салон стільникового зв'язку. Ну звісно - не встигли оновити. Зайду знову через кілька днів... а краще після Нового року, коли вже точно всі закінчать святкувати й стануть до роботи.

Проте і після Нового року магазин на карті не з'явився. Салон стільникового зв'язку, втім, теж зник. Я не полінувався під'їхати туди (тим паче що настав час закупити продуктів, хоча зазвичай ми робили це ближче до дому) і переконався, що приміщення стоїть порожнім, а на дверях красується плакат «Здається в оренду». Що ж, сумно подумав я, мабуть, бізнес-стратегія з роздаванням подарунків себе не виправдала. Та й то сказати, аж надто нерозумно власник і продавець (мабуть, це все ж була одна особа) все організував. Замість того, щоб виставити найкращі товари біля входу - сховав їх у саму далечінь, а біля входу виклав старий мотлох. Напевно, багато відвідувачів, щойно зазирнувши, одразу ж ішли, навіть не здогадуючись, що є там у глибині... А до речі - в якій саме глибині? Зараз я нічого не міг розгледіти крізь скло замкнених дверей у темряві неосвітленого приміщення, але заднім числом мені почало здаватися, що, хоча кожне приміщення «Чарівних іграшок» було невеликим, усі разом вони простягалися якось аж надто далеко від входу. Я обійшов будівлю зовні і переконався в цій думці - перші дві кімнати тут вміщалися (за плануванням це, мабуть, були торговий зал і комірка), але третя, найбільша, - безумовно ні. Але ж там була, здається, і четверта (я згадав, що бачив між полицями з машинками двері, що ведуть туди). Чи це був уже вихід на вулицю? Ні, напевно - по-перше, тепер я не міг знайти його зі зворотного боку будівлі, там була глуха стіна. А по-друге, якщо третя кімната була утіхою для хлопчиків, то мала бути й четверта - для дівчаток. Ну якщо тільки власник не був патологічним ненависником жінок, але це напевно, враховуючи, що у першій кімнаті іграшок для обох статей було приблизно порівну...

Отже, я повернувся додому, не знаючи, що й думати про всю цю історію. Одне я знав точно - вона не була сном або галюцинацією. І навіть не тому, що я не п'ю з 18 років (так, багато хто в цьому віці тільки починає, а я зав'язав), а іншу гидоту взагалі ніколи не вживав - зрештою, з глузду може з'їхати й непитуший. Але доказом була, по-перше, машинка Джейка, яка нікуди не зникла. Я потім знайшов цю модель в інтернеті - у неї абсолютно реальна фірма-виробник (китайська, але що зараз не китайське?), і коштує вона і справді о-го-го, попри те, що китайська. Крім того... сам Джейк. Я, до речі, запитував його, як усе-таки він потрапив зі скрині до кімнати з машинками, і він гикав і відповідав, що не пам'ятає. Але що після цієї історії він дуже змінився на краще - факт. Вередування та істерики зовсім припинилися. Життя всієї нашої родини якось різко пішло на лад, ми з Джулією теж перестали сваритися. Спочатку я не усвідомлював, що тут первинно - мир між батьками заспокоїв нерви дитини чи навпаки - але потім дійшов висновку, що первинний все-таки Джейк. Варто було нам із дружиною заговорити не те що на підвищених тонах, а навіть просто з відтінком незадоволення - не обов'язково навіть спрямованого одне на одного, нехай навіть на зовнішні обставини, - як на порозі з'являвся Джейк і починав лашитися до нас обох і казати, як він нас любить. І це не могло бути лише вдячністю за машинку. Траплялося й раніше, що він щиро радів якомусь подарунку (усе-таки не всі вони були «хрінотенню», і це могли бути не тільки іграшки, а й, наприклад, подорожі - не в якісь екзотичні країни, але все-таки) і щиро вирішував бути хорошим. І був ним, якийсь час. Дні три-чотири. А потім і радість від подарунка тьмніла, і хороша поведінка обридала. Тепер же здавалося, що ідилія буде вічною. І не тільки вдома! На нього перестали скаржитися зі школи. Оцінки в нього і раніше були непогані - я завжди знав, що він не дурень, - а ось поведінка... У березні (невдовзі після дня народження Джейка, на який він одержав свій нічим не примітний різдвяний подарунок - теж машинку, але значно дешевшу й примітивнішу, - і радів їй так, наче це був другий радіокерований болід) я сам подзвонив його вчительці, розмови з якою колись завжди намагався скинути на Джулію, і з завмиранням серця запитав, як там мій син. «О, - вигукнула вона, - його просто не впізнати! Більше жодних бійок, жодного хуліганства на уроках. Не ображає слабших, навпаки, заступається за них, якщо хтось намагається образити їх у його присутності. По-моєму, він навіть подружився з Джилліан, ну ви пам'ятаєте, дівчинкою, яку раніше постійно дражнив. Загалом, не знаю, яку методику виховання ви знайшли, містере Саймонс, але продовжуйте, вона працює чудово. Вашу дитину немов підмінили!»

І ось тут мене немов облили крижаною водою.

Згадалися різні дрібниці. Наприклад - як все-таки Джейк примудрився потрапити до третьої кімнати? Адже я був упевнений, що зі скрині не було ніякого потайного виходу. Я, звісно, не професійний ілюзіоніст, щоб розуміти їхні секрети, але... І чому він не відгукувався, коли його кликали, хоча з тієї кімнати мав чути - адже я почув звідти його «Тату!»? За домовленістю з продавцем? Але їм не було коли змовитися, усе відбувалося на моїх очах. Через свою капосність? Гаразд, нехай через капосність, яка випарувалася, коли він побачив машинку. Але чому продавець назвав його Джейком, звідки він міг дізнатися? Я тоді не надав цьому значення - адже я й сам кликав його на ім'я - але ні, це було раніше! Не тоді, коли він зник, а найпершого разу - коли продавець запитав «Джейку, хочеш налякати свого тата?» На той момент - тепер я був у цьому впевнений - я ще жодного разу не називав сина на ім'я в присутності продавця! І, якщо вже на те пішло, і моє прізвище він теж ледве не назвав, навіть почав вимовляти першу літеру, лише в останню мить змінивши її на «сер»...

Нашвидку попрощавшись з учителькою, я попрямував до дитячої. Була вже 9:15 вечора, і він був у ліжку. Раніше вкласти Джейка в ліжко було справжнім квестом. Є таке прислів'я, здається, в індіанців, що, мовляв, навіть дитина може привести коня на водопій, але ціле плем'я воїнів не змусить його пити. Ось так було і з *нашим* Джейком, якщо замінити «водопій» на «ліжко», а «пити» на «спати». Але тепер він дисципліновано лягав і вимикав світло без жодних понукань, не намагаючись грати на телефоні, читати з ліхтарем під ковдрою і таке інше.

Я увімкнув світло (він спав або прикидався, що спить), зірвав з нього ковдру і схопив його за ногу.

Коли йому було п'ять років, ми з Джулією вперше і так вийшло, що востаннє з'їздили з ним на море. І він примудрився пропороти собі праву ступню мало не до кістки гострим уламком черепашки. Крові було - жах, а крику ще більше. Уся подальша відпустка, звісно ж, пішла псу під хвіст. «Швидка», шви, перев'язки. І претензії Джулії, що це, мовляв, я не встежив... Але зрештою все загоїлося швидко й добре. Однак шрам залишився. Маленький - там і осколок-то був вузький зовсім, тому й встромився так глибоко, як вістря ножа. Але помітний.

І ось тепер я при повному світлі дивився і мацав його підшву. Шраму не було видно і не відчувалося на дотик. Хапаючись за соломинку, я взяв його ліву ногу, кажучи собі, що, можливо, я просто забув. Хоча, зрозуміло, як я міг забути *таке*! Але хтозна, які бувають аберації пам'яті...

Шраму не було і там.

Він, звісно, вже прокинувся, але не намагався завадити моїм дослідженням. Він сміявся від лоскоту, думаючи, що з ним граються. Або прикидаючись, що так думає.

Зрештою я дерев'яним голосом побажав йому на добраніч. Він сказав, що любить, і попросив поцілувати його в ніс. Це так, він змалку любив, щоб його цілували саме в ніс. «Іншим разом, Джейку, - відповів я. - Я трохи застудився і боюся тебе заразити.»

Потім я потягнув його по лікарях, попередньо вичитавши в інтернеті перші симптоми купи страшних хвороб, від лейкемії до сказу, щоб мати привід для повного обстеження. Джулії я нічого не сказав, і це теж був той ще квест - спровадити її з дому, щоб вона нічого не знала. За старих часів достатньо було б сильно посваритися, і вона сама звалила б до батьків (прихопивши, втім, Джейка з собою). Тепер це, зрозуміло, був не варіант. Довелося потайки телефонувати її матері й переконувати її запросити Джулію погостювати, бо ми з Джейком готуємо їй приголомшливий сюрприз, але для цього потрібно, щоб її кілька тижнів не було вдома. За старих часів Моніка, моя теща, звісно, вирішила б, що я таким непереконливим чином намагаюся спровадити дружину, щоб розважитися з коханкою. Тепер вона знала від доньки, наскільки покращилися наші стосунки останнім часом, хоча напевно, я все одно був ще під підозрою - але моїм свідком захисту був Джейк, бо, звісно, в разі адюльтеру було б куди логічніше сплавити дитину разом із матір'ю. Одним словом, план вигорів. І почалося найстрашніше.

Я не знав, якого результату я боюся більше. Зрозуміло, що не придуманих мною симптомів, а того, що лікарі можуть знайти замість них. Але вони не знайшли нічого. Жодних відхилень. Включаючи ДНК-тест. Я, звісно, запитав безпосередньо і про шрам (історія появи якого була розписана в медичній карті Джейка). Мене запевнили, що в його зникненні немає нічого незвичайного. Діти ростуть, і в них дуже добре працює регенерація. Дитячі шрами нерідко затягуються з віком.

Сам Джейк, як повелося (як *тепер* повелося), поставився до всіх медичних процедур із повним розумінням. Раз тато каже, що треба показатися лікарям - значить, треба. Тим паче що це зовсім не страшно. Вони ж один за одним кажуть, що він винятково здоровий хлопчик. Але якщо тато просить не розповідати про все це мамі, щоб не хвилювати її - він, звісно, не буде.

Щоб якось відмазатися перед Джулією з приводу «сюрпризу», я влаштував у домі непотрібний ремонт, який мені дорого обійшовся. Добре, що принаймні більшу частину медичних рахунків покрила страховка Джейка - хоча за дещо довелося доплатити зі своєї кишені й там. Загалом, колись заощаджене на подарованій машинці довелося викласти в багаторазовому розмірі, що разом з тим зашкодило моєму кредитному рейтингу (якби мені все ж не дали підвищення, не знаю, як би я викручувався). Але найстрашніше, звісно, було не це.

Цілий рік після цього я прожив у стані, який, напевно, будь-який незалежний спостерігач назвав би параноєю. Джулії я так і не наважився нічого розповісти. Вона, як і раніше,

обожнювала істоту, яку вважала своєю дитиною, що дивовижним чином позбулася колишніх недоліків. Вона не бачила у цьому нічого підозрілого, була просто щаслива і все. І тим паче я не намагався обговорювати цю тему з кимось ще. Хто б мені повірив? Які я міг надати докази, якщо їх не знайшла навіть медицина? Мене б просто визнали психом. Тож я зачаївся і чекав, як глибоко законспірований розвідник у тилу ворога. Чекав удень і особливо ночами. Чекав чого завгодно. Того, що вночі воно перетвориться на монстра і прокрадеться в нашу спальню, щоб пити нашу кров. Що в окрузі почнуть пропадати діти, і свідки, які бачили їх останніми, розповідатимуть, що бачили, як вони розмовляли з однолітком, схожим на Джейка Саймонса. Або чого-небудь у дусі фільмів «Open». Але нічого не відбувалося. Чого мені коштувало при цьому, як і раніше, зображати люблячого батька - краще навіть не говорити. Чи спадало мені на думку втекти? Скажу чесно - так, неодноразово. Але я не міг кинути Джулію з *цим*. Усе-таки я кохав її. І досі кохаю.

Так минув цілий рік - найстрашніший рік у моєму житті. А потім... ні, я не прокрався сам уночі з ножом у дитячу, щоб урятувати людство або хоча б свою дружину. І ці рядки я пишу не в психлікарні й не у в'язниці.

Я просто змирився. Як то кажуть - якщо щось виглядає, як качка, ходить, як качка, плаває, як качка, літає, як качка, крикає, як качка, то - навіть якщо це і не качка, то яка нахрін різниця? *Воно* поводить як ввічливий, добрий, слухняний, люблячий хлопчик. Ідеальний син.

Мій найкращий подарунок.

Яким же я був кретином, коли вважав, що подарунок - це недолуга машинка! Там же було ясно написано - найкращий подарунок кожному клієнту. Джейк - мій *справжній* син - не був клієнтом! Чи можна вважати клієнтом маленького хлопчика? Ну в принципі, напевно, так, якщо він робить покупку, оплачуючи її зі своєї кишені. Але Джейк нічого не купував і нічого не платив. Покупцем був - я. А моєю платою був...

Я не знаю, що сталося зі справжнім Джейком, і, мабуть, ніколи цього не дізнаюся. Тобто мені, звичайно, хочеться вірити, що його доля не стала жахливою. Що, навпаки, десь там він теж знайшов свій найкращий подарунок. Кращих батьків, ніж були йому ми. Що він тепер щасливий, а не страждає.

Так, мені дуже хочеться в це вірити.

Але я не думаю, що це так.

23-24 грудня 2024 року